

دین؛ خودآگاهی پیغمبرانه

علامه اقبال لاهوری (ره)

پیامبر، نوعی خودآگاهی باطنی است که در آن، تجربه اتحادی تمایل به آن دارد که از حدود خود لبریز شود و در پی یافتن فرصتهایی است که نیروهای زندگی اجتماعی را از نو توجیه کند یا شکل تازه‌ای به آن‌ها بدهد... در دوران کودکی بشریت، انرژی روانی چیزی را آشکار می‌سازد که من آن را «خودآگاهی پیغمبرانه» می‌نامم و به وسیله آن در اندیشه فردی و انتخاب راه زندگی از طریق پیروی از دستورها و داورها و انتخاب‌ها و راه‌های عملی، حاضر و آماده صرفه‌جویی می‌شود و آن با تولد عقل و ملکه نقادی، زندگی به نفع خود، تشکیل و نمو آن اشکال از خودآگاهی را که نیروی روانی در مرحله قدیمی‌تر تکامل بشری به آن صورت جریان داشت، متوقف می‌سازد.
(احیای فکر دینی؛ ترجمه احمد آرام: (144-145)